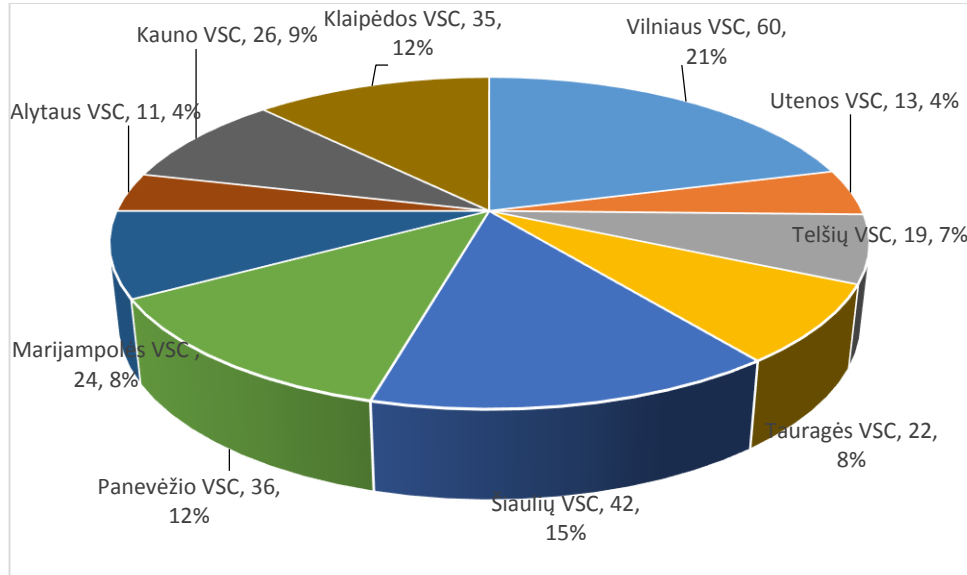

2015 metų III ketvirčio Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolų apžvalga

2015 metų III ketvirtį (liepos – rugsėjo mėn.) visuomenės sveikatos centrai apskrityse ištyrė 288 apsinuodijimo atvejus. Daugiausia apsinuodijimų atvejų buvo ištirta Vilniaus (60 atv.), Šiaulių (42 atv.), Panevėžio (36 atv.), Klaipėdos (35 atv.), Kauno (26 atv.), Marijampolės (24 atv.), Tauragės (22 atv.) apskrityse. Kitose apskrityse: Telšių (19 atv.), Utenos (13 atv.), Alytaus (11 atv.).

Apsinuodijimo atvejų pasiskirstymas pagal apskritis pateiktas *1 pav.*

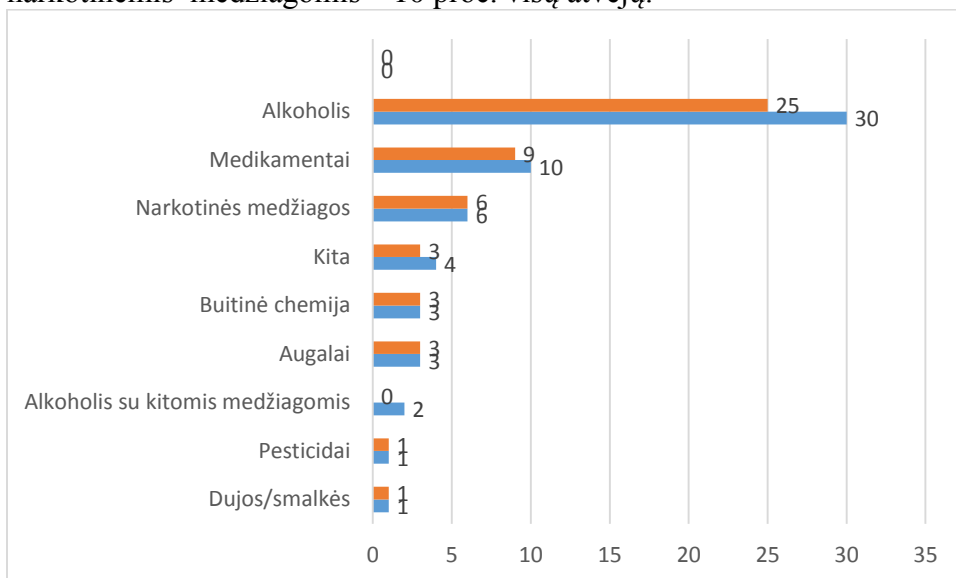

1 pav. 2015 metų III ketvirtį ištirtų apsinuodijimų atvejų pasiskirstymas pagal apskritis

Vadovaudamosios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. V-597 „Dėl informacijos, susijusios su žmonių apsinuodijimais ir jų specifine profilaktika, kaupimo ir teikimo“, Sveikatos priežiūros įstaigos informaciją apie apsinuodijimą turi pateikti visais vaikų apsinuodijimų atvejais, apsinuodijimų medžiagomis, įtrauktomis į Nuodingųjų medžiagų pagal jų toksiškumą sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 195 „Dėl nuodingųjų medžiagų pagal jų toksiškumą sąrašo patvirtinimo“ atvejais, apsinuodijimų darbe atvejais, atsitiktinių apsinuodijimų atvejais, apsinuodijimų vaistiniais preparatais atvejais, kai vaistų ar jų mišinio suminė dozė viršija maksimalią leidžiamą paros dozę (išskyrus tyčinius apsinuodijimus), grupinių apsinuodijimų atvejais, apsinuodijimų atvejais, esant sunkiai ligonio būklei.

2015 m. III ketvirčio apsinuodijimų struktūra apskričių Visuomenės sveikatos centruose pagal medžiagas (viršutinis stulpelis žymi vaikų, o apatinis bendrą apsinuodijimų skaičių).

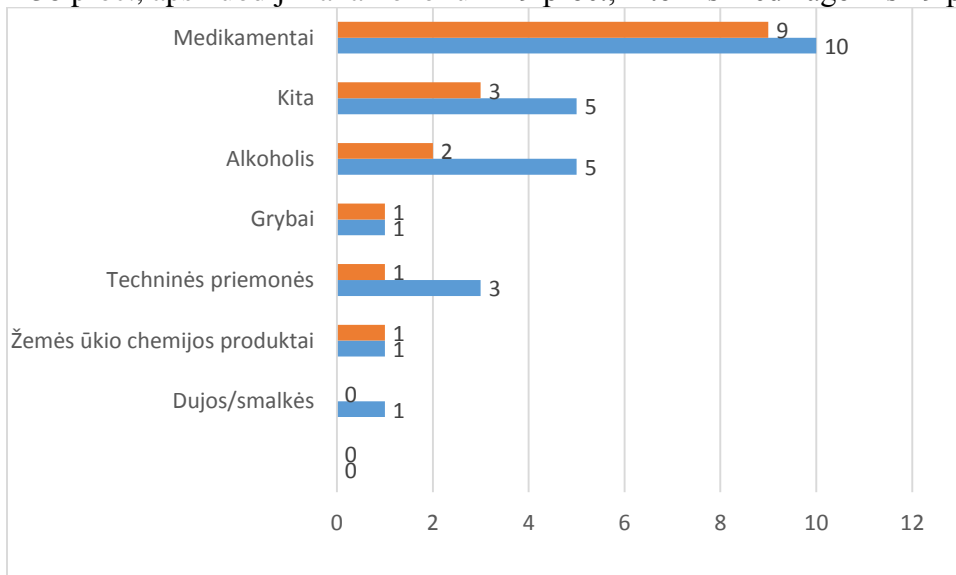
Vilniaus apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 60 ištirtų „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolus“. Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai alkoholiu – 50 proc. apsinuodijimai medikamentais – 17 proc., ir narkotinėmis medžiagomis – 10 proc. visų atvejų.

2 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusiu medžiagų grupės Vilniaus apskrityje

Kauno apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 26 ištirtus „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolus“.

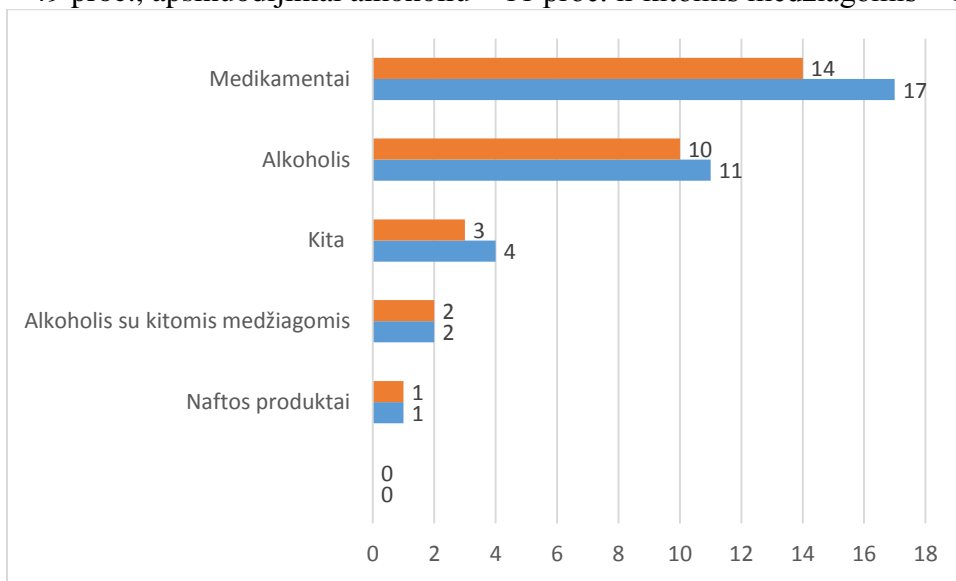
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai medikamentais – 38 proc., apsinuodijimai alkoholiu – 19 proc., kitomis medžiagomis 19 proc. atvejų.

3 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusiu medžiagų grupės Kauno apskrityje

Klaipėdos apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 35 ištirtus „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolus“.

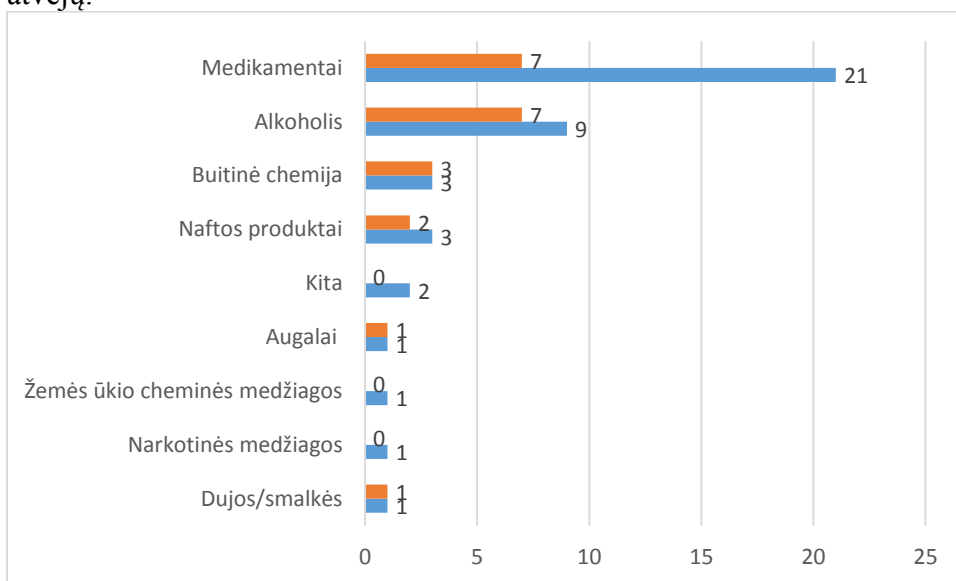
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai medikamentais – 49 proc., apsinuodijimai alkoholiu – 11 proc. ir kitomis medžiagomis – 11 proc. atvejų.

4 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusių medžiagų grupės Klaipėdos apskrityje

Šiaulių apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 42 ištirtus „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolus“.

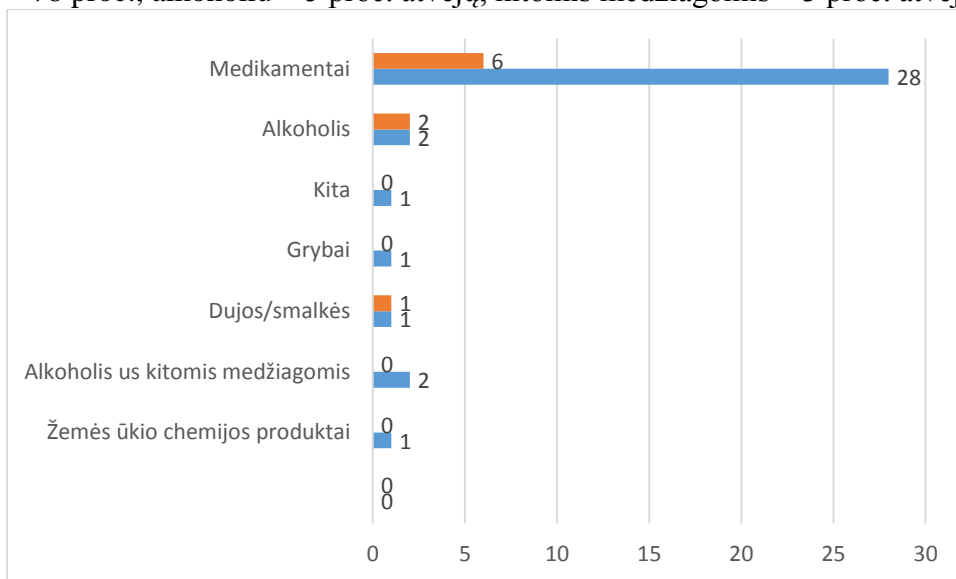
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai medikamentais – 50 proc., apsinuodijimai alkoholiu – 22 proc. buitinės chemijos medžiagomis – 7 proc. atvejų.

5 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusių medžiagų grupės Šiaulių apskrityje

Panevėžio apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 36 ištirtus „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolus“.

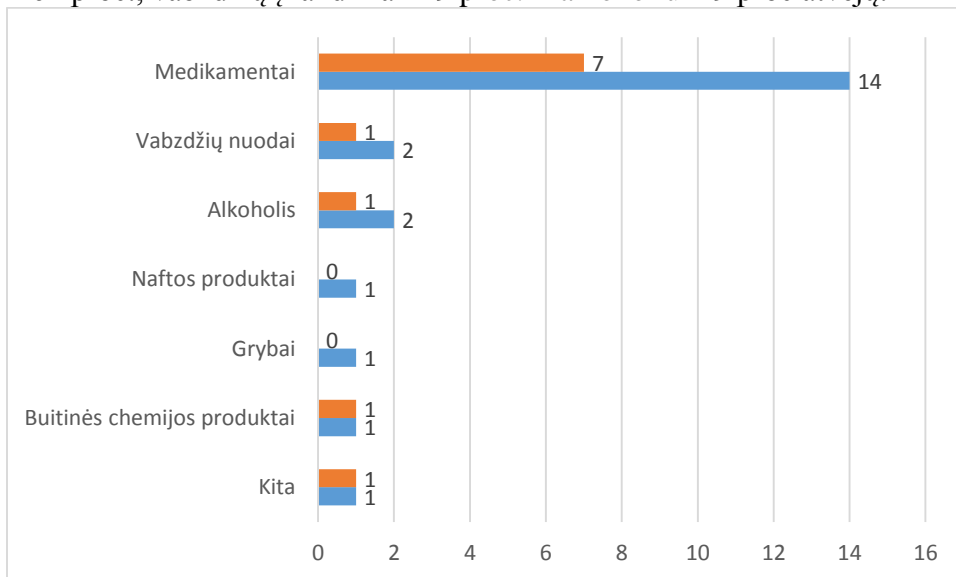
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai medikamentais – 78 proc., alkoholiu – 5 proc. atvejų, kitomis medžiagomis – 3 proc. atvejų.

6 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusiu medžiagų grupės Panevėžio apskrityje

Tauragės apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 22 ištirtus „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolus“.

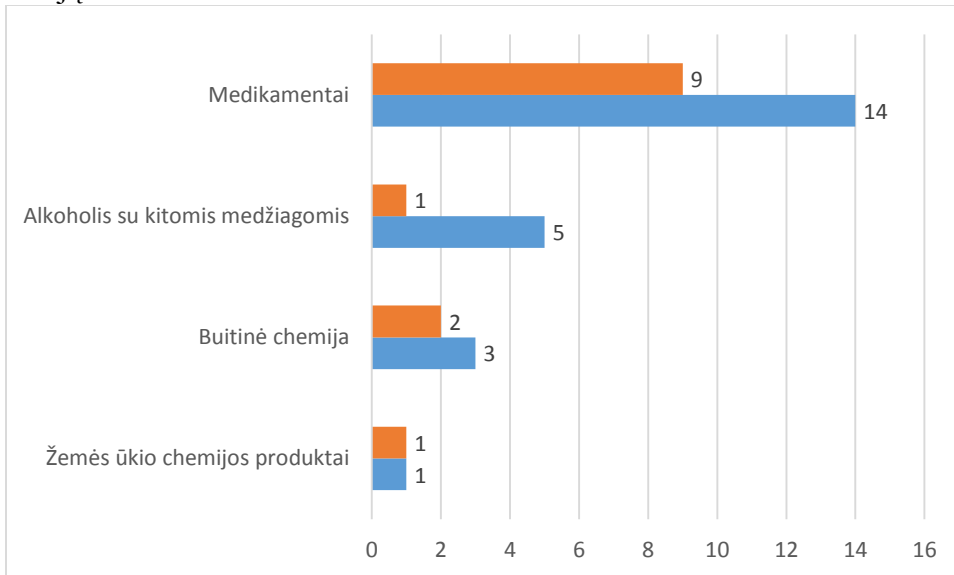
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai medikamentais – 64 proc., vabzdžių įkandimai – 9 proc. ir alkoholiu – 9 proc atvejų.

7 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusiu medžiagų grupės Tauragės apskrityje

Telšių apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 19 ištirtų „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolų“.

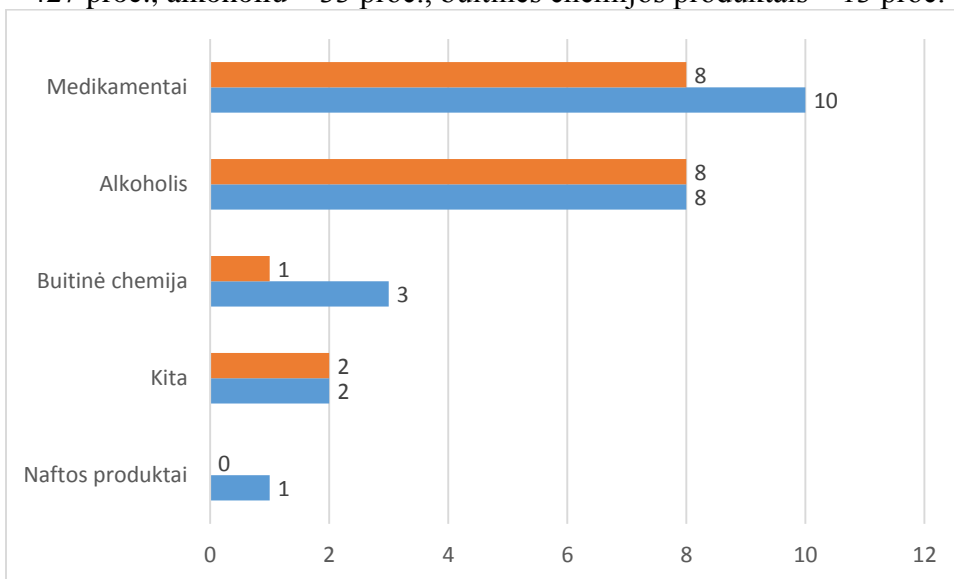
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai medikamentais – 61proc., apsinuodijimai alkoholiu –22 proc. ir buitinės chemijos produktais – 13 proc. atvejų.

8 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusiu medžiagų grupės Telšių apskrityje

Marijampolės apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 24 ištirtus „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolus“.

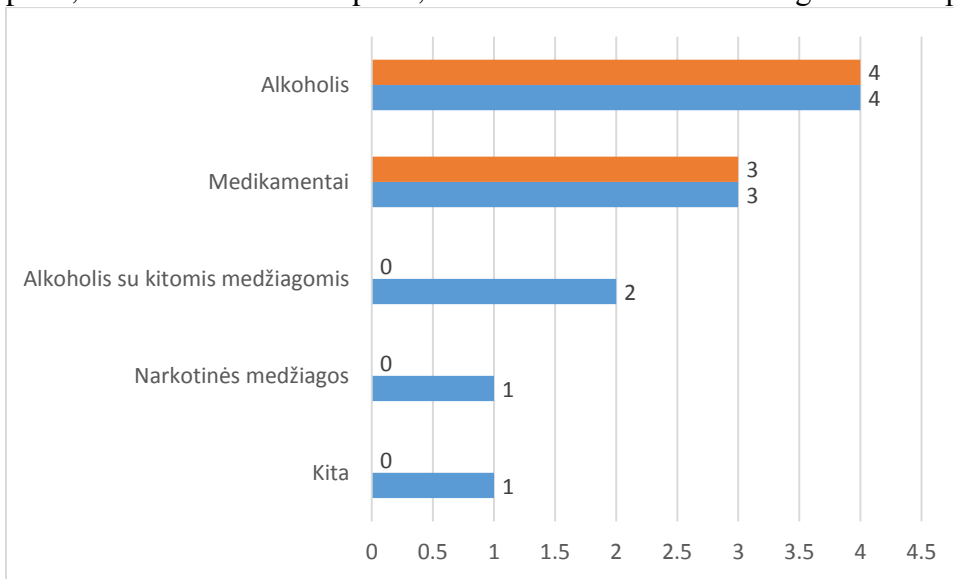
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai medikamentais – 427 proc., alkoholiu – 33 proc., buitinės chemijos produktais – 13 proc. atvejų.

9 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusiu medžiagų grupės Marijampolės apskrityje

Alytaus apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 11 ištirtų „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolų“.

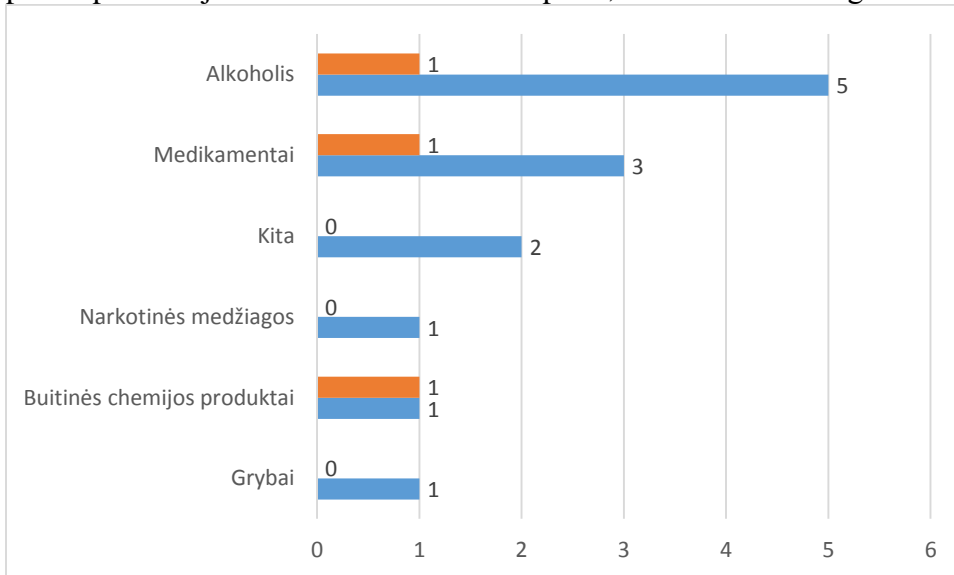
Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai alkoholiu – 37 proc., medikamentais – 27 proc., alkoholiu su kitomis medžiagomis – 18 proc atvejų.

10 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusių medžiagų grupės Alytaus apskrityje

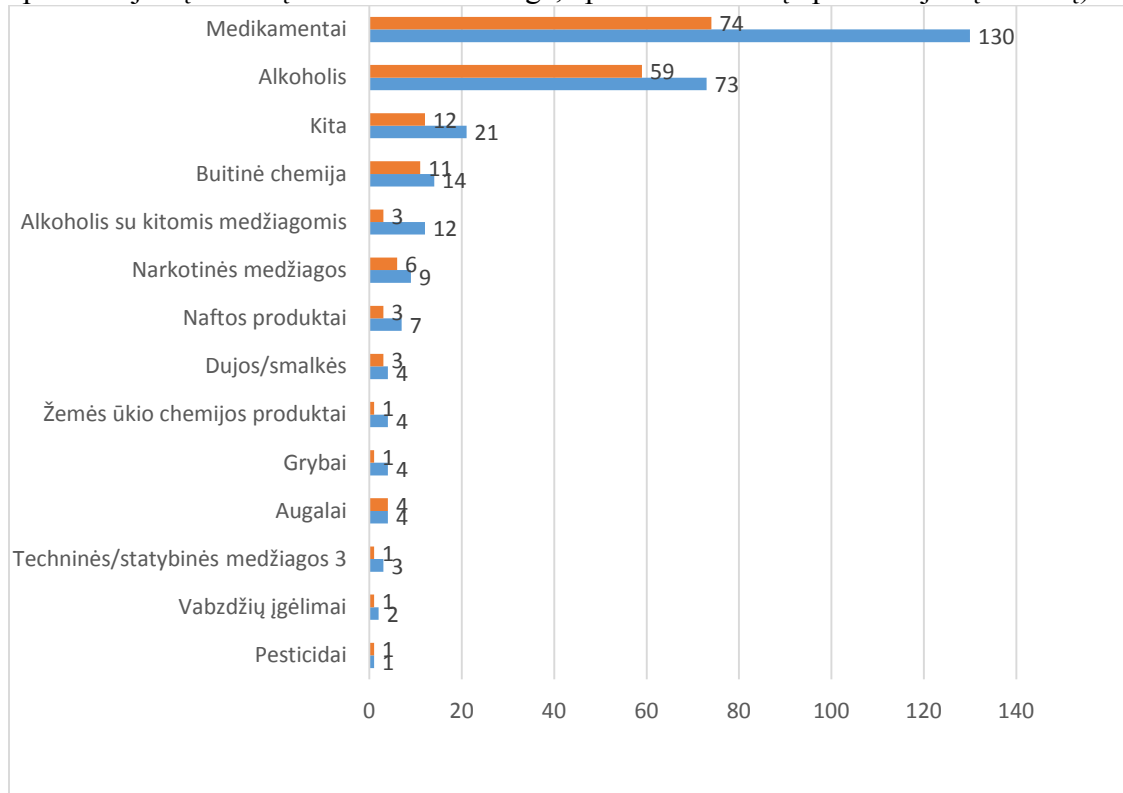
Utenos apskrities Visuomenės sveikatos centrai pateikė 13 ištirtų „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolų“.

Daugiausia tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų pasitaikė apsinuodijimai alkoholiu – 38 proc. apsinuodijimai medikamentais – 23 proc., ir kitomis medžiagomis – 15 proc. atvejų.

11 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusių medžiagų grupės Utenos apskrityje

Visų 2015 m. III ketvirtį ištirtų „Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokolų“ apsinuodijimų struktūra pagal medžiagas (viršutinis stulpelis nurodo ištirtų vaikų apsinuodijimų skaičių konkrečia medžiaga, apatinis – bendrą apsinuodijimų skaičių).

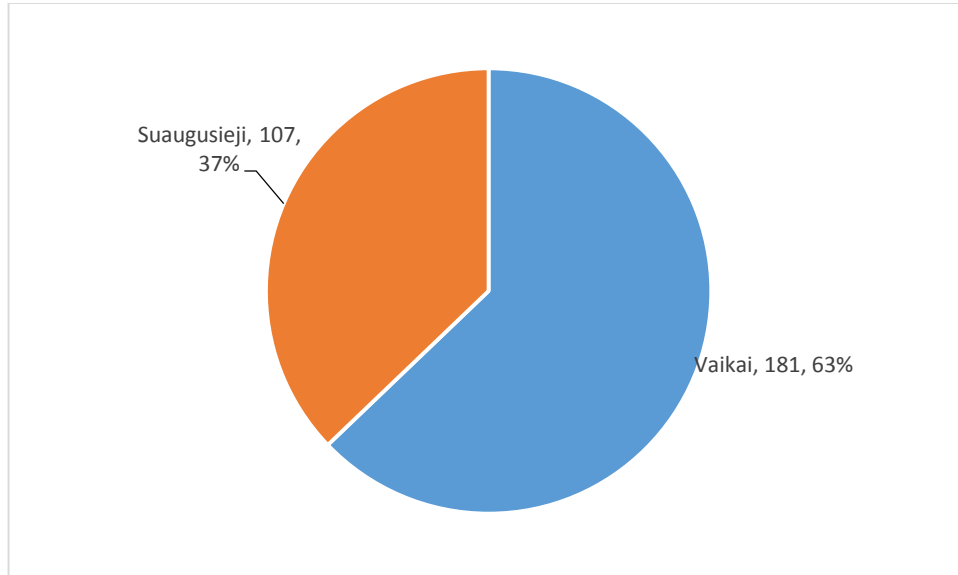

12 pav. Vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimus sukėlusios medžiagų grupės

Tarp ištirtų apsinuodijimo atvejų dažniausiai pasitaikė vaikų ir suaugusiųjų apsinuodijimai medikamentais, atitinkamai 74 ir 56 atvejai, apsinuodijimai alkoholiu – 59 ir 14 atvejų, buitine chemija 11 ir 3 bei kitomis medžiagomis – 12 ir 9 atvejai.

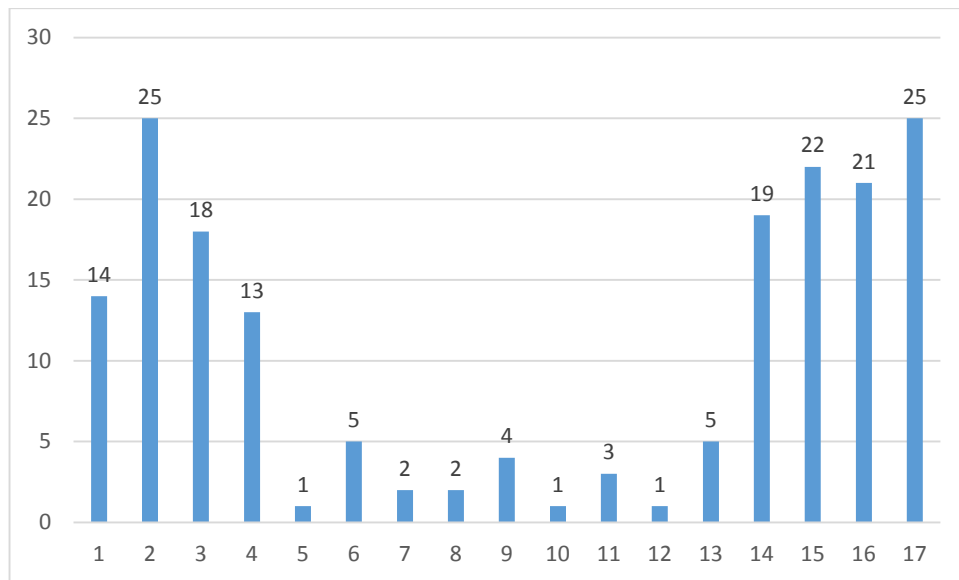
Visi vaikų apsinuodijimai amžiaus grupėje iki 7 metų yra atsitiktiniai, t.y. įvykę dėl nesaugios aplinkos namuose (netinkamoje, vaikui pasiekiamoje vietoje padėtų medikamentų, chemijos produktų, taip pat palikus vaiką be priežiūros).

Apsinuodijimų pasiskirstymas pagal amžių pateiktas 13 pav. Kadangi gydymo įstaigos turi pateikti informaciją apie visus vaikų apsinuodijimus, jie tarp ištirtų 2015 III ketvirtį apsinuodijimų sudarė didžiąją dalį – 63 proc. (181 atv.), suaugusiųjų apsinuodijimai sudarė mažesniąją dalį – 37 proc. (107 atv.) visų ištirtų atvejų.

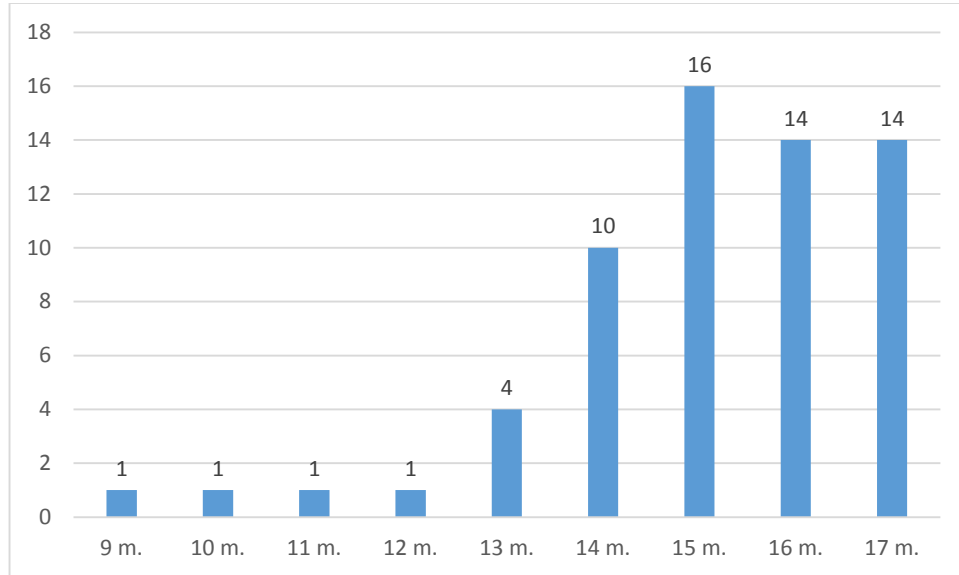
13 pav. Ištirtų apsinuodijimų atvejų pasiskirstymas pagal amžiaus grupę

Apsinuodijusių vaikų pasiskirstymas pagal amžių matomas 14 paveikslėlyje.

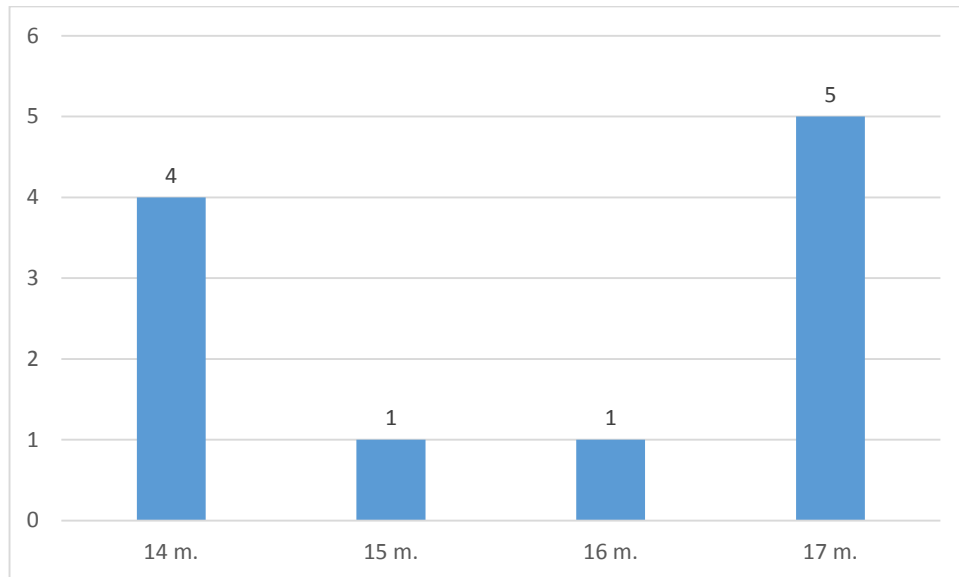

14 pav. Apsinuodijusių vaikų skaičius pagal amžių metais

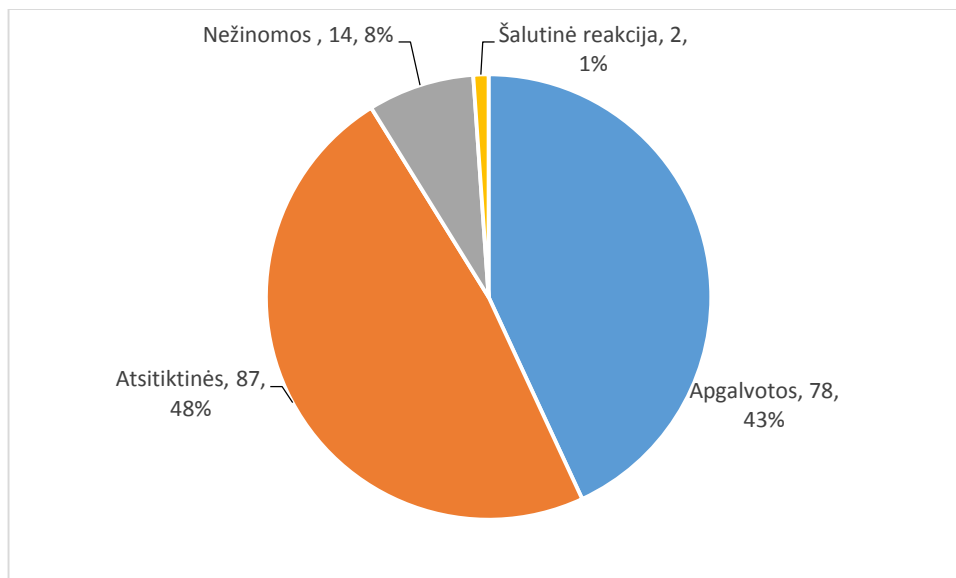
Vaikų apsinuodijimų aplinkybes pagal amžių sąlyginai galima išskirti į dvi grupes: atsitiktiniai vaikų iki 7 metų apsinuodijimai dėl netinkamai laikomų medikamentų ar kitų cheminių medžiagų ir 9 – 17 metų paauglių piktnaudžiaujančių alkoholiu (15 pav.), medikamentais ar narkotinėmis medžiagomis, taip pat paauglių suicidinių bandymų (16 pav.).

15 pav. Alkoholiu apsinuodijusių vaikų skaičius pagal amžių

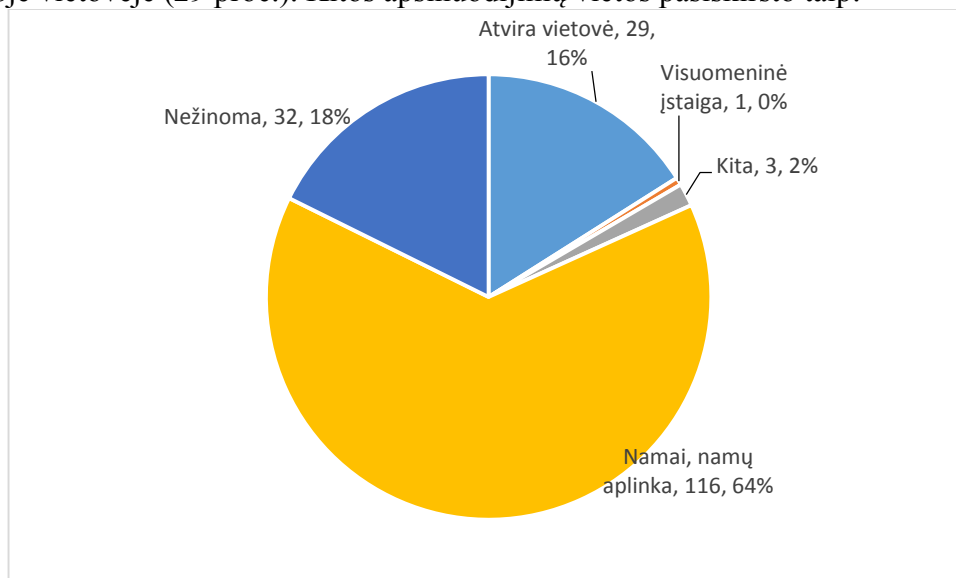

16 pav. Vaikų suicidiniai bandymai

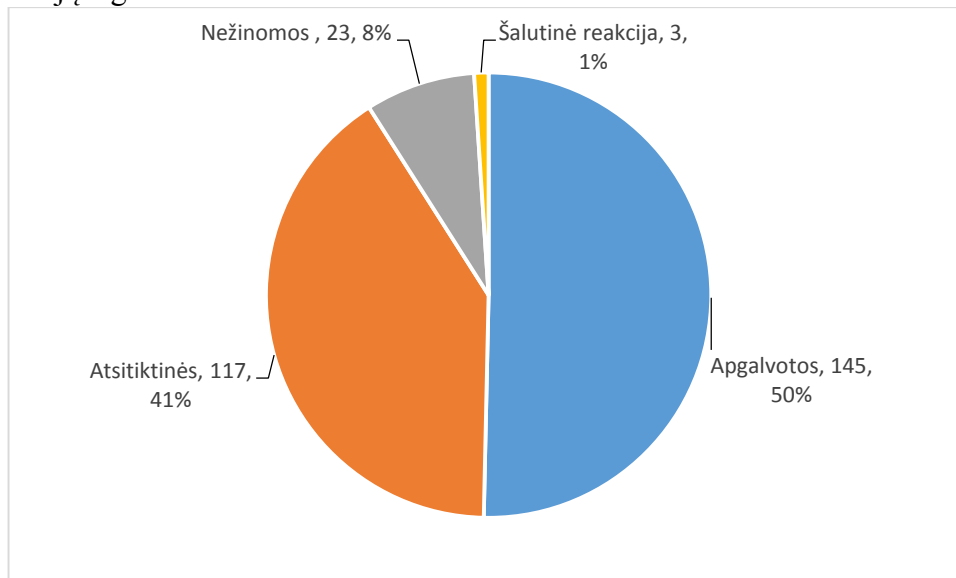
17 pav. Vaikų apsinuodijimų aplinkybės

Dažniausiai vaikai apsinuodija namuose ar jų aplinkoje (64 proc. atvejų) ir atviroje vietovėje (29 proc.). Kitos apsinuodijimų vietos pasiskirsto taip:

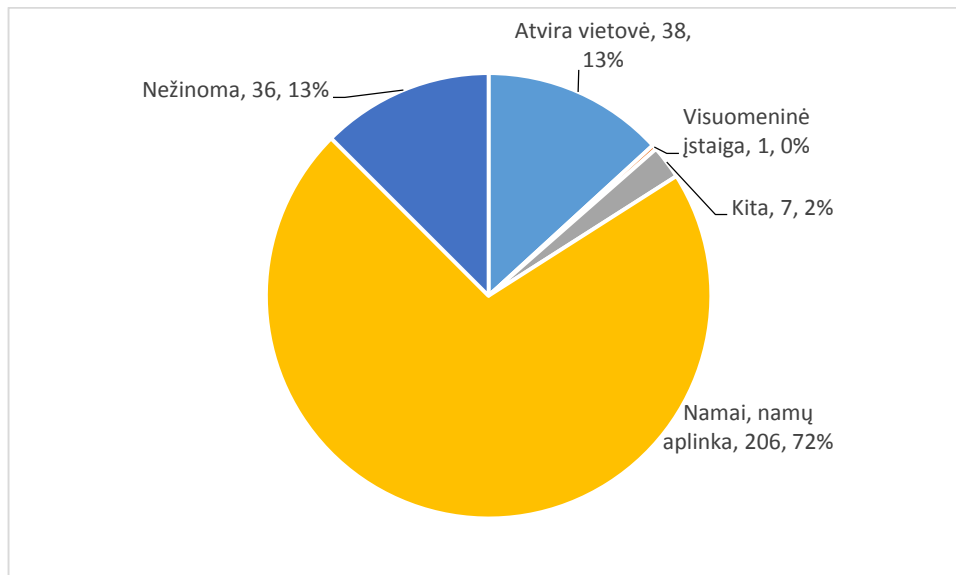

18 pav. Vaikų apsinuodijimų pasiskirstymas pagal apsinuodijimo vietą.

Iš visų 2015 m. III ketvirtį ištirtų apsinuodijimo atvejų apgalvoti (tyčiniai) apsinuodijimai sudarė 50 proc., atsitiktiniai apsinuodijimai – 41 proc. Apgalvotų apsinuodijimų grupei priskiriamos savižudybės, piktnaudžiavimas alkoholiu, medikamentais, narkotinėmis medžiagomis ir kt., šalutinis medikamentų poveikis – 1 proc., nežinomos – 8 proc. visų ištirtų apsinuodijimų atvejų. Dažniausia suaugusiųjų asmenų atsitiktinių apsinuodijimų priežastis buvo cheminių preparatų naudojimas ne pagal paskirtį arba nurodymo naudotis asmens apsaugos priemonėmis nepaisymas, cheminių medžiagų laikymas taroje nuo įvairių gėrimų (mineralinio vandens, alaus ir pan.) ir netyčinis jų išgėrimas.

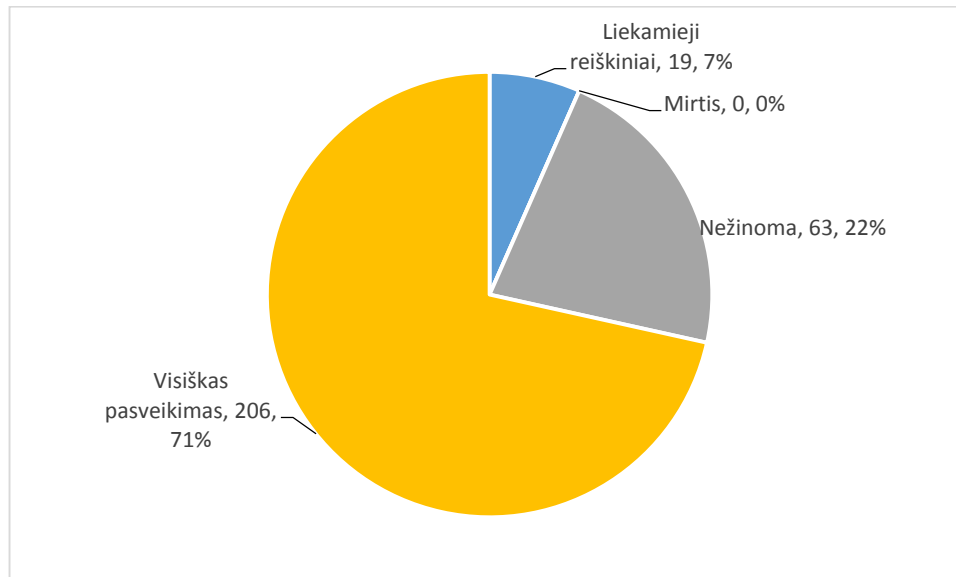
19 pav. Visų ištirtų apsinuodijimų atvejų apsinuodijimų aplinkybės

20 pav. Apsinuodijimų pasiskirstymas pagal apsinuodijimo vietą

Dažniausia vaikų ir suaugusiųjų atsitiktinių apsinuodijimų priežastis – nesaugi aplinka namuose: nesaugiai ir netinkamai laikomi medikamentai, buitinės chemijos produktai, pesticidai. Atviroje vietovėje dažniausiai piktnaudžiaujama alkoholiu.

Apsinuodijimo atvejo tyrimo protokoluose 206 (71%) kartus nurodyta apsinuodijimų baigtis – visiškas pasveikimas. Liekamųjų reiškinių nepavyko išvengti 19 (7%) asmenų. Nežinoma apsinuodijimų atvejų baigtis nurodyta 63 apsinuodijimų atvejuose (22%).

21 pav. Ištirtų apsinuodijimų atvejų baigtis

Apibendrinimas

2015 m. III ketvirtį ištirti 288 apsinuodijimų atvejai.

Vaikų apsinuodijimai sudaro 63 proc.(181 atv.) visų apsinuodijimų, suaugusiųjų – 37 proc. (107 atv.).

Iš vaikų apsinuodijimų atvejų apgalvoti apsinuodijimai sudarė 43 proc. (78 atv.), atsitiktiniai – 48 proc. (87 atv.), 8 proc. (14 atv.) apsinuodijimų aplinkybės nežinomos, 1 proc. (2 atv.) – šalutinis vaistų poveikis. Suicidiniai bandymai registruoti 14 metų amžiaus vaikų tarpe (4 atv.), apsinuodijimai alkoholiu registruoti 9 metų vaikui.

Iš visų apsinuodijimų atvejų apgalvoti apsinuodijimai sudarė 50 proc. (145 atv.), atsitiktiniai – 41 proc. (117 atv.), 8 proc. (23 atv.) apsinuodijimų aplinkybės nežinomos.

Vaikų tarpe vyrauja apsinuodijimai medikamentais – 74 atvejai, antrąją vietą užima apsinuodijimai alkoholiu – 59, kitomis medžiagomis – 12, buitinės chemijos produktais 11 apsinuodijimo atvejų.

Ištirtų suaugusiųjų apsinuodijimų atvejų tarpe vyrauja apsinuodijimai medikamentais 56 atvejai, alkoholiu – 14, alkoholiu su kitomis medžiagomis – 9.

72 proc. visų ištirtų apsinuodijimų atvejai įvyko namų aplinkoje (vaikų – 64 proc.), 13 proc. – atviroje vietovėje (vaikų 29 proc.), 12 proc. atvejų apsinuodijimo vieta nežinoma (vaikų – 18 proc.).

Ištirtuose apsinuodijimo atvejuose liekamųjų reiškinių nepavyko išvengti 7 proc.(19 atv.) apsinuodijusių asmenų, 71 proc. (206 atv.) apsinuodijusių asmenų visiškai pasveiko, 22 proc. (63 atv.) apsinuodijimų baigtis nežinoma.

Rekomendacijos

Siūlyti savivaldybių visuomenės sveikatos biurams bei kitoms institucijoms integruoti apsinuodijimų prevencijos priemones į jų rengiamas programas.

Gerinti visuomenės informavimą apie dažniausias vaikų ir suaugusiųjų atsitiktinių apsinuodijimų priežastis – nesaugią aplinką namuose: kaip tinkamai laikyti medikamentus, buitinės chemijos produktus, pesticidus ir jų saugų vartojimą.

Mažinti alkoholio prieinamumą vaikams bei paaugliams. Skatinti vaikų ir paauglių neformalųjį ugdymą, organizuojant užklausinę veiklą didinti vaikų ir paauglių užimtumą.

Mažinti alkoholio prieinamumą ir reklamą.

Organizuoti savižudybių prevencijos priemones mokyklose.
